

**Županijska matična razvojna služba
Požeško-slavonske županije**

Ur. broj: 2-2026-M
Požega, 23. 1. 2026.

**PROGRAM RADA ŽUPANIJSKE MATIČNE RAZVOJNE SLUŽBE
S NARODNIM KNJIŽNICAMA POŽEŠKO-SLAVONSKE ŽUPANIJE
ZA 2026. GODINU**

Stručni nadzor i praćenje rada knjižnica

Obavljanje stručnog nadzora i praćenje rada narodnih knjižnica u Požeško-slavonskoj županiji uvidom u rad istih.

U svih pet gradova PSŽ djeluje pet narodnih knjižnica te tri knjižnična stacionara Gradske knjižnice Požega.

Gradska knjižnica Požega, matična knjižnica

Hrvatska knjižnica i čitaonica Pleternica

Gradska knjižnica Pakrac

Gradska knjižnica Lipik

Narodna knjižnica i čitaonica Kutjevo

Stacionar Općine Jakšić

Stacionar Općine Kaptol

Stacionar Općine Velika

Svake godine obavljaju se nadzori narodnih knjižnica u Požeško-slavonskoj županiji i matična razvojna služba je stekla uvid u stanje i prema izvješćima nadzora predložila sve potrebne radnje koje će prethoditi dostizanju Standarda za narodne knjižnice.

U 2026. godini je u planu obići narodne knjižnice i uvidjeti što je od prošlog nadzora napravljeno te utvrditi poboljšanja rada i stručnosti u narodnim knjižnicama te ukazati na mjere koje je još potrebno izvršiti radi dostizanja Standarda.

Sastavljanje izvješća u kojima je vidljivo trenutno stanje knjižnica kao i prijedlozi i preporuke za poboljšanje rada narodnih knjižnica te dostavljanje ravnateljima knjižnica, nadležnim županijskim i gradskim uredima te Hrvatskom zavodu za knjižničarstvo u NSK i Ministarstvu kulture i medija RH.

Prikupljanje statističkih podataka o radu narodnih knjižnica za 2025. godinu i analiza pokazatelja te dostavljanje Hrvatskom zavodu za knjižničarstvo u NSK i Ministarstvu kulture i medija RH.

Odlazak u izvanredne nadzore narodnih knjižnica prema pozivima osnivača i ravnatelja zbog postojećih problema.

Stručni sastanci

Organizacija radnih i stručnih sastanaka s ravnateljima narodnih knjižnica s ciljem analize stanja narodnih knjižnica, informiranja o novostima u struci, izvještavanja sa stručnih skupova, uvođenja novih oblika i metoda rada i sl.

Organizacija radnih sastanaka s čelnicima lokalnih uprava i samouprava s ciljem informiranja i osvješćivanja o financiranju i radu knjižnica u PSŽ, kao i stalni kontakt s načelnicima općina zbog funkcioniranja rada stacionara koji se bazira na volonterskoj osnovi i suradnji matične knjižnice i lokalne uprave. Stručni sastanci s načelnicima općina u kojima funkcioniraju stacionari zbog poboljšanja poslovanja stacionara i što bolje suradnje oko organizacije raznih događanja s ciljem poticanja na korištenje knjižnim uslugama u stacionarima. Svakodnevni kontakt mailom ili telefonom s ravnateljima narodnih knjižnica vezan za sva stručna pitanja.

Sudjelovanje na sastancima Stručnih vijeća voditelja županijskih matičnih razvojnih službi za narodne i školske knjižnice RH. Sudjelovanje na sastancima Središnjeg stručnog vijeća županijskih matičnih razvojnih službi. Sudjelovanje na sastancima Komisije za narodne knjižnice i Komisije za zaštitu knjižnične građe Hrvatskog knjižničarskog društva.

Stručno-savjetodavna pomoć

Redovita stručno-savjetodavna pomoć knjižnicama kod nadzora i na poziv knjižničara u vezi s pojedinim knjižničnim poslovima, metodama rada, stručnim uređenjem knjižnice, informatizacijom, otpisom i revizijom, organizacijom fonda, i sl.

Pružanje svakodnevne savjetodavne pomoći kod eventualnih stručnih nedoumica i problema na koje narodni knjižničari nailaze u svome radu.

Sudjelovanje na stručnim seminarima

Sudjelovanje na seminarima i stručnim skupovima vezanim uz rad narodnih i školskih knjižnica, stručnim skupovima i seminarima u organizaciji Društva knjižničara Slavonije, Baranje i Srijema (DKSBS-a), Hrvatskoga knjižničarskog društva (HKD-a), Centra za stalno stručno usavršavanje knjižničara (CSSU-a) i mnogih dr. Stalno stručno usavršavanje voditelja matične razvojne službe izuzetno je važno stoga će se odlasci na stručne skupove, savjetovanja i seminare nastaviti i u 2026. godini prema financijskim mogućnostima.

Edukacija

Edukacija knjižničara/početnika za temeljne stručne poslove te edukacija studenata na praksi, pripravnika i volontera.

Planiranje aktivnosti i rada sa studentima, budući da je Požega seučilišni grad, sudjelovanje u organizaciji edukacije studenata korisnika za lakše snalaženje u knjižnici, pristup građi i potrebnim informacijama.

Edukacija volontera s ciljem što većeg uključivanja volontera u rad knjižnice s ciljem pružanja novih usluga prema potrebama i zanimanju korisnika.

Organiziranje izlaganja na stručne teme, za potrebe stručnih sastanaka na nivou Županije. Konzultacije vezane za pripravnčki ispit knjižničara, dodiplomski studij knjižničarstva i napredovanje u struci.

Suradnja

Suradnja s Hrvatskim zavodom za knjižničarstvo NSK-a, Ministarstvom kulture i medija RH, svim kulturnim ustanovama Grada Požege, školama, Fakultetom turizma i ruralnog razvoja u Požegi, udrugama, medijima i sl.

Poticanje razvoja županijske mreže knjižnica

Poticanje izgradnje mreže knjižnica na području Požeško-slavonske županije.

U proteklih devet godine mreža knjižnica Požeško-slavonske županije se proširila otvaranjem tri knjižnična stacionara u tri općine županije koji rade na bazi volonterstva. Vođeni iskustvom rada stacionara s volonterima možemo zaključiti da takav način rada iziskuje veliki angažman matične knjižnice oko organizacije rada i stalnog traženja novih volontera jer su volonterski angažmani većinom na kratki period.

Veliki iskorak u širenju županijske mreže knjižnica bilo bi pretvaranje stacionara u općinske knjižnice, čemu bi novi Zakon o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti i te kako trebao pridonijeti. Člana 10. stavak 2 i stavak 4 Zakona o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti NN17/19 nalaže otvaranje općinskih knjižnica i pokretanje bibliobusnih službi. Županijska matična služba će nastaviti ukazivati na obveze poštivanja Zakona, razgovarati s načelnicima općina o otvaranju općinskih knjižnica. Od 5 općina u Požeško-slavonskoj županiji njih 3 imaju preko 3.000 stanovnika.

U planovima za širenje i uspostavljanje cjelovite mreže knjižnica u Požeško-slavonskoj županiji, pokretna knjižnica ili bibliobus imala bi potencijalno vrlo veliku ulogu. S obzirom na specifične karakteristike Županije kao što su općine s velikim brojem naselja proizlazi i velika potreba za pokretnom knjižnicom koja bi pružila kompletnu uslugu na širem području Županije.

U malim općinama i naseljima s malim brojem stanovnika i skromnim financijskim mogućnostima koje često ovise gotovo isključivo o dohotku od poljoprivrede, nije realno planirati niti očekivati osnivanje dovoljnog broja samostalnih knjižnica. Upravo zato potrebno je planirati razvoj službe pokretne knjižnice koja na najracionalniji način, a istodobno na vrlo visokom stručnom i profesionalnom nivou može zadovoljiti osnovne potrebe stanovnika za knjižničnom uslugom. Mogućnost uvođenja nove knjižnične usluga pokretanja bibliobusne službe Požeško-slavonska županija nije u stanju sama financirati, niti nabavu bibliobusa niti redovito održavanje službe.

U 2022. godini održan je sastanak sa županicom Požeško-slavonske županije i načelnicima svih 5 općina PSŽ i izložena im je obveza, mogućnost i način otvaranja samostalnih knjižnica. Voditeljica Županijske matične službe održala im je prezentaciju u kojoj je iznijela sve mogućnosti osnivanja samostalnih knjižnica i/ili njihovih podružnica prema broju stanovnika pojedinih općina, dala je financijsku sliku održivosti istih, stručnu uputu poštivanja uvjeta kod osnivanja knjižnica s osvrtom na Zakon o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti i Standardima za narodne knjižnice RH. Osim toga prisutni su upućeni u mogućnost nabavke bibliobusa iz EU fondova i ukazano im je na mogući novi natječaj Ministarstvo kulture i medija RH. Da bi se Gradska knjižnica prijavila na isti potrebno je dobiti suglasnost čelnih ljudi u Županiji o financiranju službe. Do 2025. nije bilo odgovora od strane načelnika i županice vezanog za pokretanje osnivanja samostalnih knjižnica u općinama PSŽ niti davanja suglasnosti za financiranje i prijavu osnivanja Bibliobusne službe i nabavku bibliobusa javljanjem na natječaj MKIM.

Županijska matična razvojna služba nastojat će i u 2026. godini ukazivati na potrebu osnivanja samostalnih knjižnica u općinama i osnivanje bibliobusne službe u Požeško-slavonskoj županiji i raditi analize i proračune kako bi osvijestila čelne ljude o važnosti bibliobusne službe i kakve bi ona rezultate polučila, ali primarni zadatak će biti poticanje čelnika općina za osnivanje samostalnih knjižnica i ogranaka.

Suradnja u projektima uređenja i opremanja novih prostora knjižnica i zapošljavanja stručnih djelatnika

Poticanje osnivača narodnih knjižnica na dostizanje Standarda u prostoru, opremi i što je najvažnije u ljudskim resursima kao i drugim segmentima djelatnosti.

Suradnja pri projektima uređenja i opremanja prostora narodnih knjižnica.

Informatizacija u knjižnicama

Sve su narodne knjižnice u županiji informatizirane. Sve rade u informatičkom programu Metel osim matične knjižnice koja je u 2019. godini iz Metela prešla u Zaki.

Vrlo je važna organizacija stručno–savjetodavne i praktične pomoći na terenu što će matična služba nastaviti raditi u 2026. godini.

Poticanje na ažuriranje web stranica i profila knjižnica čime se otvaraju mogućnosti još bolje promidžbe i dostupa informacija. Ono što je izuzetno važno je stvaranje vidljivosti knjižnice i knjižničnih usluga.

Matična razvojna služba će i u 2026. godini raditi na poboljšanju informatizacije knjižnica s ciljem razvoja knjižničnih programa i njihovog prilagođavanja suvremenim potrebama korisnika, unosa točnih podataka iz kojih proizlaze točni statistički podaci.

Organizacija stručnih seminara

Organizacija stručnih seminara/radionica za narodne i školske knjižničare, prema iskazanim potrebama te aktualnoj ponudi programa CSSU-a i drugih stručnih i srodnih institucija i agencija.

Ostali poslovi

Svi poslovi vezani za uspješan rad narodnih knjižnica, pregled popisa otpisane građe narodnih knjižnica, distribucija obavijesti o stručnim skupovima, manifestacijama, rad na promidžbi i osvješćivanju stanovnika županije o važnosti knjižničarske djelatnosti.

- sudjelovanje u stručnom radu, osmišljavanju akcija i projekata te redovnim aktivnostima u matičnoj knjižnici Gradske knjižnice Požega
- suradnja s medijima zbog što boljeg informiranja korisnika o knjižničnim uslugama kao i promidžba narodnih knjižnica
- suradnja na web stranici i FB profilu knjižnice i stacionara
- sudjelovanje na stručnim skupovima
- sudjelovanje u radu Stručnog vijeća Gradske knjižnice Požega
- sudjelovanje na stručnim sastancima Vijeća županijskih matičnih razvojnih službi
- sudjelovanje na stručnim sastancima Središnjeg stručnog vijeća županijskih matičnih razvojnih službi u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu i drugim stručnim sastancima
- aktivan rad i sudjelovanje na sastancima Komisije za narodne knjižnice HKD-a
- aktivan rad i sudjelovanje na sastancima Komisije za zaštitu knjižnične građe HKD-a

Gradska knjižnica Požega

- rad na osmišljavanju i realizaciji projekata putem natječaja
- provedba programa nastalih putem natječaja
- rad na strategiji i provedbi programa poticanja čitanja
- vođenje Čitateljskog kluba
- vođenje književnih susreta i kulturnih događanja u matičnoj knjižnici
- rad na strategiji promidžbe knjižnice i knjižničnih usluga te povećanja broja korisnika u narodnim knjižnicama Požeško-slavonske županije
- rad na poticanju volonterstva i rada volontera u knjižnicama i stacionarima PSŽ s ciljem razvijanja usluga u knjižnicama prema interesima korisnika
- rad na organizaciji rada, građe i programa u stacionarima
- ostali poslovi prema potrebi

voditeljica Županijske matične razvojne službe,
Mirjana Franculić, viša knjižničarka
mail: mirjana.franculic@gkpz.hr
mob: 0993930224

